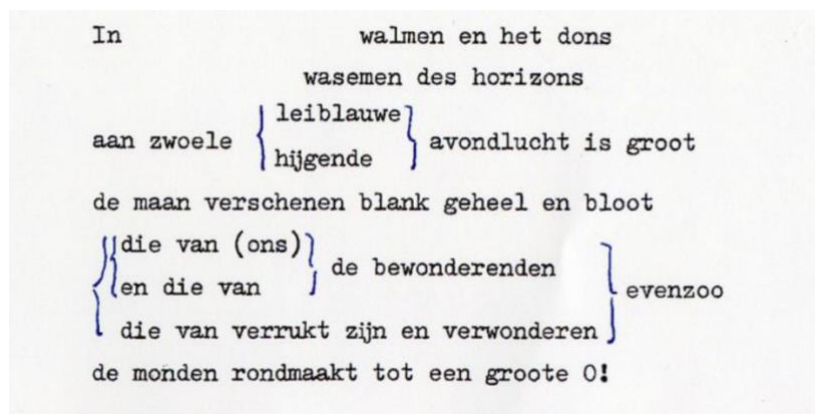

JAARVERSLAG 2024 LITERAIR CAFÉ 'DE GEESTGRONDEN'

Vielen in 2022 [de videoproducties](#) in opdracht van het Literair café op, in 2023 is bij wijze van experiment het accent gelegd op een tweetal schrijfoopdrachten + opdracht voor een optreden van een tekstperformer¹, waarvoor de drie geselecteerde kunstenaars uitgenodigd werden in het voorjaar van 2023 elk afzonderlijk één week in alle rust te verblijven in [Liberte aan Zee](#) (300 m van nationaal park de Oosterschelde en op 2,5 km van het Noordzeestrand, de Domeinen en de Kop van Schouwen). Van de bijdragen van de kunstenaars is de bundel '[Recht van overpad](#)' samengesteld, uitgegeven door Uitgeverij HetMoet. In 2024 stond een thematische aanpak centraal: "[Woorden gaan tussen maan en zwaartekracht.](#)" Dit keer was afgezien van een retraite, in plaats daarvan werd de kunstenaars gevraagd thuis (atelier) of elders in alle rust aan de (schrijf)opdracht te werken.

Motto is een onaf gedicht van J.H. Leopold over de maan met als laatste regel: 'de monden rondmaakt tot een groote O!'

In de bundel 'Bloeiend puin' van Anneke Brassinga staat het essay 'Leopold -- O rijkdom van het onvoltooide', waarin haar bewondering voor en haar verknochtheid met het werk van de dichter Leopold wordt beschreven.

De maan verschijnt in tal van gedichten van Leopold.

[Anneke Brassinga](#) heeft speciaal voor het Literair café 'De Geestgronden' van 21 juni 2024 een essay geschreven over de maan in het werk van Leopold en als inleiding bij de bijeenkomst voorgedragen. Twee dichter/beeldend kunstenaars, [Iris Le Rütte](#) en [Roelof ten Napel](#) hebben naar aanleiding van het thema (motto) een aantal gedichten geschreven en beeldend werk er bij gemaakt. Dat beeldend werk is in de vier dagen voorafgaand aan de lezingen van 21 juni 2024 geëxposeerd in de NH Kerk in Haamstede. Initiatiefneemster, dichter & beeldend kunstenaar Cathrien Berghout ging op 21 juni 2024 met de kunstenaars in gesprek en deed mee met de groepsexpositie.

[Het literair cafe De Geestgronden van 21 juni 2024 werd geopend met een mini-concert 'Woorden gaan tussen zwaartekracht en maan'](#), uitgevoerd door Jasper de Bock (componist en piano), Sigrid Angelsen (cello) en voordracht Cathrien Berghout (dichter). Kijk [hier naar het videoverslag](#) van de voordracht van Anneke Brassinga, met introductie door Cathrien Berghout. Kijk [hier naar het videoverslag](#) van de voordracht van Roelof ten Napel, met introductie door Cathrien Berghout. Kijk [hier naar het videoverslag](#) van de voordracht van Iris Le Rütte, met introductie door Cathrien Berghout. Zie ook [impressie expositie met de installatie van Cathrien Berghout](#)

¹ Voor deze extra (schrijf)opdracht zal aanvullende financiering gezocht worden.

Samenwerking met het Watersnoodmuseum (Dichtersfestival 14 september 2024)

In 2023 heeft het Literair café De Geestgronden de “try-out” geprogrammeerd van het Dichtersfestival “[Dichter bij water](#)”. In september 2024 stond het thema “Hoe houden we de klimaatverandering tegen, of: hoe passen we ons aan?” centraal. Opnieuw hebben de leden van alle Zeeuwse dichtersgildes op verzoek van het Literair café De Geestgronden een nieuw werk geschreven, geïnspireerd op dit thema. De oproep luidde: “[Bespiegel een Zeeuwse binnensee](#)”.

Het Grevelingenmeer bevat stilstaand, zuurstofarm zout water, met alle gevolgen voor plantaardig en dierlijk leven. Is het terugbrengen van de getijden de oplossing? Van de Grevelingen een zoetwaterbekken maken, met totaal andere flora en fauna tot gevolg, zou zorgen voor de landbouw wegnemen en het tekort aan drinkwater opheffen².

Kan je de hele Zeeuwse Delta opvatten als een binnensee?³
Als gevolg van de (om)loop van de warme golfstroom, kreeg de Zeeuwse Delta een bijzondere eigen flora en fauna⁴.

Bespiegel rechtstreeks, of via een duik in de eigen binnensee.

Tijdens het festival werd de bekroonde, door De Baaierd gesubsidieerde, miniproductie van Tijs en Tonnie uitgevoerd. ‘*Veldnotities*’ van [Tijs van Bragt](#) met muziek van Tonnie (beter bekend als [broeder Dieleman](#)), met medewerking van Peter Slager.

Een tweede intermezzo werd verzorgd door het kunstenaarscollectief bestaande uit [Frans Blanker](#), componist/muzikant, [Tato Wesselo](#), spoken word, [Bibian Scheepstra](#), dans, m.m.v. [Arita Baaijens](#), onderzoekster van taal van de toekomst. Hun voorstelling had het karakter van een “gesprek met de zee”.

Overzicht van alle deelnemende dichters met hun bijdragen: “Het Zeeuwse dichterslandschap anno 2024”

[Transitie](#) (Peter Clijsen)
[Memorie van de binnensee](#) (Jan JB Kuipers)
[Zeeland is een binnensee](#) (Johan Meesters)
[Stilstaand water](#) (Rogier de Jong)*)
[antropoceen](#) (Tijs van Bragt)
[Binnensee](#) (Peter Gielissen)
[Bedenkingen van een binnensee](#) (Ingeborg Haalboom)
[Kop van Schouwen vanaf de inlaagdijk](#) (Cathrien Berghout)
[De Hekelaar](#) (Willem van Vliet)*)
[BINNENZEE](#) (Aschwin van den Abeele)
[Mijn hart maakte een zeespiegelstijginkje van plezier](#) (Michael van Oostende)
[Zeeuwse binnensee](#) (broeder Dieleman) – geen voordracht
[Zandhonger](#) (Vos Broekema)
[De Amerikaanse ribkwal spreekt](#) (Anna de Bruyckere)*)
[Luister](#) (Aukje-Tijtske)
[Binnenwater](#) (Hanneke Middelburg)
[Opwelling](#) (Cathrien Berghout)

Aan de orde kwam bijvoorbeeld het zuurstofarme water in ‘gevecht’ met het zuurstofrijke, stromen tegenover stilstaande poelen, verzoeting, het insluiten door indammen, en ook het terug verlangen,

² Zie [Haast geboden bij een gezonde Grevelingen: kan het niet zout, dan maar zoet?](#)

³ Zie [Kenniprogramma Zeespiegelstijging, oplossingsrichting Zeewaarts.](#)

⁴ Zie [Nieuwe zeediersoorten ontdekt in Zeeland](#)

zij het via oudere generatie, naar wat binnenwater is geworden maar ooit open water was.

[De installatie](#) geeft een beeld van het Zeeuwse dichterslandschap anno 2024 en dat beeld moet, als het aan De Geestgronden ligt, worden uitgebreid door het tonen van interesse voor- en samenwerking tussen afzonderlijke dichters/rappers/spoken word kunstenaars.

Luister hier naar de [inleiding van Cathrien Berghout](#).

De voordrachten werden afgesloten door *Veldnotities* van [Tijs van Bragt](#), met muziek van [Ries de Vuyst](#). Luister [hier naar de geluidsweergave](#).

Samenwerking met ZMf (Klimaatmars 25 mei 2024)

Net als bij andere kunstdisciplines ondergaat de dichtkunst veranderingen; de vorm van gedichten is vrijer en kan variëren van sonnet tot prozagedicht, rap of spoken word en alles wat zich er tussen of doorheen beweegt. Bovendien staan veel dichters van nu midden in de wereld, denk bijvoorbeeld aan de klimaatverandering. Het is niet meer alleen het bezingen van de blanke top der duinen.

In 2023 verzorgden de Klimaatdichters al hun bijzondere voorstelling [De haas, de roggelelie en de worm](#), dit jaar werd de samenwerking met de ZMf verder verkend. Tijdens de [Klimaatmars op 25 mei 2024](#) in Middelburg heeft het Literair café De Geestgronden de manifestatie afgesloten met een cultureel element: de jonge performer [Grietje Gerami](#) droeg poëzie voor van Klimaatdichter [Cathrien Berghout](#).

Samenwerking met [fiZi Filmtheater Zierikzee](#) (26 oktober 2024)

Tijdens de [Nacht van de Nacht](#) (26 oktober 2024) hebben de Klimaatdichters hun nieuwe voorstelling "[De vuurvlieg, de aardbei en de zeeschildpad](#)" uitgevoerd, een typische voorstelling voor alle leeftijden. [Grietje Gerami](#) droeg nog een keer de poëzie voor van Klimaatdichter [Cathrien Berghout](#).

Een voorstelling met gedichten, tekeningen, informatie en muziek door de Klimaatdichters. Er is een reden waarom dagen afgewisseld worden door nachten. Duisternis is essentieel voor het web van ecosystemen waar we allemaal deel van uitmaken. Mensen hebben het donker nodig om te kunnen slapen, maar ook planten, bomen, insecten, vogels en vissen zijn van het ritme van licht en donker afhankelijk voor hun voortbestaan.

Jonge zeeschildpadden oriënteren zich op het reflecterende maanlicht om de weg naar zee te vinden. Vuurvliegen maken met hun lijfjes licht om een partner te vinden, maar die kunnen dat alleen maar zien als het donker genoeg is. Aardbeiplanten die groeien nabij straatverlichting brengen steeds minder vruchten voort en worden steeds minder door insecten bestoven.

Deze voorstelling ging over licht en donker, over planten en dieren die bedreigd worden door lichtvervuiling, en over het verlangen van de mens om zich alsmaar meer aan het donker te onttrekken. Zijn wij nog in staat om met duisternis te leven? Met poëzie, wetenschap, muziek en beeld proberen we licht en donker weer in balans te brengen

Samenwerking met [fiZi Filmtheater Zierikzee](#) (Literaire salon 14 november 2024)

De Stichting *Feest der Poëzie* verzorgde een avondvullende [voorstelling over Herman Gorter](#) in de foyer van [fiZi Filmtheater Zierikzee](#) in Zierikzee.

Het Feest der Poëzie nam de salonbezoeker mee door leven en werk van Nederlands grootste dichter: Herman Gorter (1864-1927). Voordrachtskunstenaar Simon Mulder en soundscape-artiesten Brian Sinnema (elektrische gitaar) en Stanislav Mitrovic (klarinet) brachten nummers van de CD 'Herman Gorter – Verzen 1890', waarbij de gedichten uit de lyrische, experimentele, sensitivistische periode van classicus, dichter en socialist Herman Gorter, een unieke samenklank aangaan met Brian Sinnema's klanklandschappen.

Klassiek muzikduo Saskia de Man en Daan van de Velde bracht bijzonder en nauwelijks uitgevoerde liederen op teksten van Gorter. Uitgeverij HetMoet presenteerde een bloemlezing uit het werk van Gorter, ingeleid met een essay van Simon Mulder: 'Een rood lied zingt er'.

Verder de enig bekende filmbeelden van Gorter van filminstituut Eye en de vertoning van hun videoclip 'In de zwarte nacht'.

Literaire voorstelling tijdens Kerstfair (14 december 2024)

Literair café De Geestgronden verzorgde tijdens de Kerstfair 14 december 2024 in de Kerk van Burgh een hoorspel, getiteld "[Hopen op vrede](#)", zie voor programma Kerstfair [hier](#) verder. Terugluisteren van het hoorspel kan [hier](#).

"HOPEN OP VREDE"

Een hoorspel vanuit de herberg in Bethlehem
(naar Lucas 2: 1-20)

muziek: Carols from King's, Cambridge
Cantique de Jean Racine, Gabriel Fauré
Carol of the bells, Oekraïens Kerstlied
"Heer Jezus heeft een hofken...", Middeleeuws kerstliedje

gedichten: *Hopen op vrede*
Joseph Brodsky, fragment uit 'Kerstromance'
(gelezen door Floris Kriele)
Vos Broekema
Rezan Habash
Margo Nechyporenko
Cathrien Berghout

gerammel met eetgerei en flessen, stemmen:
herbergier: Marius H. Landegent
vrouw van herbergier: Suzanne van Leeuwen

opname en montage: Roger van der Veken
geluidstechniek: Riddersma Events
script & regie: Cathrien Berghout

Budgetverantwoording

De jaarrekening van 2024 sloot af met een klein tekort, mede door een nagekomen rekening uit 2023 (maar 2023 was afgesloten met een bescheiden batig saldo, zodat dit tekort eenvoudig kon worden opgevangen). De verantwoording van het budget leidt tot kleine verschillen met de winst- en verliesrekening 2024 (en de balans), met name door verschil in verwerking van de ticket-opbrengsten.

De Samen in Zee subsidie kon pas in de loop van het jaar aangevraagd worden, maar diende nog in hetzelfde kalenderjaar besteed te worden. Hierdoor konden een aantal extra nevenactiviteiten in de tweede helft van het jaar uitgevoerd worden. Het beschikbare budget werd navenant verdeeld en verantwoord. Mede daardoor viel ook de post "marketing" hoger uit dan aanvankelijk begroot.

Een aparte nevenactiviteit werd gevormd door de plaatsing van een "buitenframe" in de openbare ruimte, waarvoor steeds nieuwe doeken met beeld & gedicht werden geproduceerd. Dit "buitenframe" is een proef voor het plaatsen in de openbare ruimte van een display (in een nader te bepalen vormgeving en materiaalkeuze) waarop wisselend een gedicht is te lezen van dichters die deelnemen aan activiteiten van ons Literair café. Voor dat display moest al in 2024 een Omgevingsvergunning worden aangevraagd en een Elektra-contract afgesloten. De kosten voor het buitenframe zijn verantwoord onder marketingkosten, die voor de Omgevingsvergunning en het Elektra-contract zijn apart onder de bedrijfskosten verantwoord.

De rest van de toelichting op de jaarrekening spreekt voor zich.

BUDGET 2024 - Financiële verantwoording				DEKKINGSPLAN 2024					
Activiteiten Literair café in 2024	Kosten begroot	Kosten werkelijk		Oormerk gemeente					Toelichting
				Lira-fonds	Zeelandia	Watersnoodmuseum	Samen in Zee		
Marketing & social media management (incl. website, FB & Insta content); stelpost, max. budget	€ 3.000	€ 4.429	€ 3.000	€ 3.000					Diverse meerkosten, nagekomen rekening AnyWave 2023, maken doeken buitenframe
Honorarium schrijfdrachten	€ 4.900	€ 4.900	€ 4.400	€ 500					
Alle organisatiekosten Literair café juni 2024, inclusief reiskosten en hotelovernachtingen etc.	€ 4.000		€ 4.000						
Riddersma Events		€ 2.391							
Huur Kerk		€ 900							
Verblijfs- en overige organisatiekosten		€ 2.453							Diverse meerkosten, producties voor expositie
Meerkosten na aftrek tickets		€ 1.020							Ticketprijs niet kostendekkend
Honoraria kunstenaars Literair café juni 2024	€ 3.000	€ 3.000	€ 2.000	€ 1.000					
Alle organisatiekosten Literaire salon november 2024, inclusief reiskosten en hotelovernachtingen etc.	€ 5.000	€ 2.468	€ 4.780		€ 220				Lagere kosten dan begroot, geen pianohuur nodig
Honoraria kunstenaars Literaire salon november 2024	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.000	€ 250	€ 250				
Alle organisatiekosten Literair café alle nevenactiviteiten 2024, inclusief reiskosten	€ 18.284		€ 2.500		€ -	€ 1.425	€ -		
Honoraria Dichtersfestival	€ 4.350	€ 5.775			€ 30		€ 4.320		Meerkosten betaald door Watersnoodmuseum
Organisatiekosten Dichtersfestival	€ -	€ 461							O.a. huur boedelbak voor transport expositiemateriaal
Honoraria Klimaatdichters Nacht van de Nacht, per gezelschap	€ 3.000	€ 2.575					€ 3.000		
Organisatiekosten Nacht van de Nacht	€ 1.309	€ 922					€ 1.309		Incl. huur fizi na aftrek inkomsten tickets, meerkosten verblijf
Honoraria Klimaatmars & opname	€ 325	€ 325							
Overige organisatiekosten nevenactiviteiten (o.a. Week van de Poëzie)	€ 2.175	€ 2.439							Incl. honoraria optredende kunstenaars
Honoraria kunstenaars Kerstfair	€ 3.900	€ 1.970					€ 3.900		Geen podiumoptreden, maar in de vorm van "hoorspel"
Organisatiekosten Kerstfair	€ 1.800	€ 526					€ 1.800		Lagere kosten door hergebruik expositiemateriaal
Opname en productie videostream van Literair café juni 2024	€ 1.750	€ 1.750	€ 1.750						
Bedrijfskosten		€ 1.970	€ 1.970						
Verzekeringen	€ 840	€ 201,17							Bestuursaansprakelijkheid al in 2023 betaald
Telefoonkosten	€ 480	€ 480,00							
Rente- en bankkosten	€ 600	€ 850,66							
Omgevingsvergunning & elektra-contract		€ 3.355,73							Niet voorzien. Aanloopkosten digitaal display
Bijdrage aan kosten programmeren "woordkunstenaar(s)" voor jongerenfestivals of schrijfdrachten stelpost, max. bijdrage	€ 3.500	€ 3.071	€ 2.500		€ 1.000		€ -		Besteed aan honoraria jonge componist en musici
Totaal begroting	€ 46.904	€ 47.764	€ 27.900	€ 1.750	€ 1.500	€ 1.425	€ 14.329		
Dekkingsplan				Kosten					
Gemeente Schouwen-Duiveland		€ 27.900							
Bijdrage Lira-fonds		€ 1.750							
Fondsen (Cultuurfonds Zeelandia, Samen in Zee)									
waarvan Zeelandia		€ 1.500							
waarvan Watersnoodmuseum		€ 1.425							
waarvan Samen in Zee		€ 14.329							
Overige inkomsten (retributies e.a.)		€ 330,62							
Totaal dekking		€ 47.235							
RESULTAAT (Tekort)		€ (529)							
									
C.C. Berghout (voorzitter)									
									
M. van Rossum (secretaris-penningsmeester)									